

κατέστησαν ὑποπτο στά μάτια τῶν Τούρκων, οἱ ὁποῖοι τόν στραγγάλισαν στίς 27 Ἰουνίου 1638. Γιά τίς θεολογικές του διατριβές ἔχουν γραφεῖ πολλά καί ἀφήνω τό θέμα αὐτό στούς ειδικούς. Θά ἤθελα ὡς μελετητής τῆς Ἱστορίας καί τῆς ἐθνικῆς μας ταυτότητας νά μείνω περισσότερο στήν ἐθνική ἀφύπνιση τῶν ὑποδούλων, τήν ὁποία ἐπιχειρεῖ ὁ Λούκαρις μέ τά δυό περίφημα κείμενα τοῦ 1616, γραμμένα σέ γλώσσα δημώδη τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ἔχουν σήμερα ιδιαίτερη ἀξία αὐτά τά κείμενα, διότι ἀπό τούς διαστρεβλωτές τῆς ἱστορίας μας ἀμφισβητεῖται ἡ διαχρονική συνέχεια τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Λέγουν, δηλαδή, ὅτι κατά τήν διάρκεια τῆς Τουρκοκρατίας δέν ὑπῆρχε ἐλληνική ἐθνική συνείδηση καί ὅτι ὁ δυτικός Διαφωτισμός τόν 18ο αἰῶνα μᾶς δίδαξε ὅτι εἴμαστε Ἕλληνες!

Ἀφήνω νά τούς ἀπαντήσῃ ὁ μαχητικός Ἱεράρχης. Τό πρῶτο κείμενο τοῦ Λουκάρειος ἔχει τίτλο «Διάλογος βραχύς μεταξύ Ζηλωτῆ καί Φιλαλήθη» καί ἀπό αὐτό ἐπιλέγω τό ἀκόλουθο χαρακτηριστικό ἀπόσπασμα, στό ὁποῖο φαίνεται ἡ δυναμική ἀπόκρουση τῆς προπαγάνδας τῶν Ἱησοιτῶν καί ἡ ἄρρηκτη σύνδεση Ὁρθοδοξίας καί Ἑλληνισμοῦ:

«Πρέπον εἶναι, ὃ ἄνδρες Ἕλληνες καί τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας γνήσια παιδιά, ἂν ἴσως (λέγω) καί ἤμασθεν ξεπεσμένοι ἀπό βασιλείαν καί ἀπό πλοῦτη καί ἀνάπαντες ὅπου ἔχει ὁ κόσμος, νά μὴν προδώσωμεν κατά τήν εὐγένειαν τῆς ψυχῆς μας... Ἐνθυμηθῆτε, ἄνδρες Ἕλληνες, τούς περασμένους καιρούς καί θέλετε ἰδεῖ ὅτι κανένα καιρόν οἱ Λατίνοι τοῦ γένους μας φίλοι δέν ἦτον. Ὁ Πάπας καί οἱ ὑπερασπισταί του πάντοτε ἦσαν ἐχθροί του γένους μας, πάντοτε τήν ἀπώλειαν τῆς βασιλείας μας ἤθελαν.... Διά τοῦτο ὅταν σᾶς λέγουσι «ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρώμης καί τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἶναι μία καί δέν εἶναι ἀνά μέσον μας διαφορά», μέ κακὴν διάθεσιν σᾶς τό λέγουσι διότι αὐτοὶ ὅλοι, καί Γεζουῖται καί Φράροι, εἰς τά βιβλία τά βιβλία ὅπου γράφουν καί εἰς ταῖς διδασκαίς ὅπου κάμνουν, ἡμᾶς τούς Ἕλληνας μᾶς κράζουν σχισματικούς καί αίρετικούς ἀποστάτας καί κάθε ἄλλον κακό ὄνομα...».

Ὁ Λούκαρις χρησιμοποιεῖ τόν ὄρο «ἡ βασιλεία μας» γιά νά ὑποδηλώσῃ τήν Βυζαντινὴ Αὐτοκρατορία (Ρωμανία), ἀποδεικνύοντας ὅτι οἱ ὑπόδουλοι Ἕλληνες αἰσθάνονταν συνεχιστές καί κληρονόμοι τῆς. Τόν ὄρο Φράροι χρησιμοποιεῖ γιά τούς Ρωμαιοκαθολικούς μοναχοὺς ἀπό τήν γαλλικὴ λέξι freres= ἀδελφοί. Τονίζω μέ ἔμφαση τήν χρήση τοῦ ἐθνικοῦ ὀνόματος Ἕλληνες, διότι ἀπαντᾷ σέ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι σταματοῦν τόν Ἑλληνισμό στό τέλος τῆς κλασσικῆς Ἑλλάδος καί τόν ξαναβρίσκουν γύρω στό 1780!

Ἕγμος στήν Ὁρθόδοξη Πίστη καί στήν ἐλληνικὴ συνείδηση τῶν ὑποδούλων εἶναι καί τό δεύτερο κείμενο, τό ὁποῖο ἔγραψε ὁ Κύριλλος Λούκαρις τό 1616. Ὑπενθυμίζει ὅτι ἡ ἐλληνικὴ παιδεία διώκεται ἀπό τούς Τούρκους καί ἀπαντᾷ ἔτσι στούς σημερινούς ὑμνητές τῶν Ὀθωμανῶν καί στούς ἀρνητές τοῦ Κρυφοῦ Σχολειοῦ. Διδάσκει στούς ὁμοδόξους καί ὁμοεθνεῖς του νά ἐπιδιώκουν τά γράμματα καί τήν μόρφωση. Ἀλλά πῶς σημαντικὴ καί ἀπό τήν κοσμικὴ παιδεία νά θεωροῦν τήν Χριστιανικὴ Πίστη καί νά εἶναι ἔτοιμοι νά θυσιασθοῦν γι' αὐτήν. Ἡ ἀναφορά σέ Ἕλληνες καί Ἑλλάδα εἶναι πάλι ἐνδεκτικὴ τοῦ γεγονότος ὅτι οἱ πρόγονοί μας ἐπὶ Τουρκοκρατίας διεφύλαξαν ὡς κόρη ὀφθαλμοῦ τήν ἐθνικὴ τους ταυτότητα χρησιμοποιώντας παράλληλα τά ἐθνικὰ ὀνόματα Ἕλλην, Ρωμῆος (ἀπὸ τῆς Νέας Ρώμης – Κωνσταντινούπολης) καί Γραικός. Παραθέτω ἕνα χαρακτηριστικὸ ἀπόσπασμα:

«Ὅσον πῶς δέν ἔχομεν σοφίαν καί μαθήματα ἀλήθεια εἶναι. Ἀμὴ ἄς μετρήσουν δυό πράγματα οἱ Λατίνοι: Πρῶτον ὅτι τόν καιρόν ὅπου ἡ σοφία ἐπολιτεύετο εἰς τὴν Ἑλλάδα, τούς Λατίνους οἱ Ἕλληνες τούς εἶχαν διὰ βαρβάρους καί τώρα ἂν ἐβαρβαρώθημεν ἡμεῖς καί ἐκεῖνοι ἐσοφίσθησαν παράξενον δέν εἶναι. Ἡ πτωχεία καί ἡ ἀφαίρεσις τῆς βασιλείας μας τό ἔκαμαν καί ἄς ἔχομεν ὑπομονήν. Δεύτερον ἄς λογιᾶσιν ὅτι ἂν δέν ἔχομεν σοφίαν ἐξωτέραν, χάριτι Χριστοῦ ἔχομεν σοφίαν ἐσωτέραν καί πνευματικὴν, ἡ ὁποία στολίζει τὴν ὀρθόδοξόν μας πίστιν. Καί εἰς τοῦτο πάντοτε εἴμεσθεν ἀνώτεροι ἀπὸ τούς Λατίνους.... Ἄν εἶχε βασιλεύσει ὁ Τοῦρκος εἰς τὴν Φραγκίαν δέκα χρόνους χριστιανούς ἐκεῖ δέν εὕρισκες, καί εἰς τὴν Ἑλλάδα τώρα τριακοσίους χρόνους εὕρισκεται καί κακοπαθοῦσιν οἱ ἄνθρωποι καί βασανίζονται διὰ νά στέκουσιν εἰς τὴν πίστιν τους...»

Τὴν σοφία σου δὲν τὴν ἐθέλω ὀμπρὸς εἰς τὸν σταυρὸν τοῦ Χριστοῦ. Κάλλιο ἦτο νὰ ἔχη τινὰς καὶ τὰ δυό, δὲν τὸ ἀρνοῦμαι, πλὴν ἀπὸ τὰ δυό τὸν σταυρὸν τοῦ Χριστοῦ προτιμῶ» .

Δηλαδή: Οἱ Ἕλληνες ἔχασαν τὴν βασιλεία τους, τὴν αὐτοκρατορία τους, καὶ τώρα ὑφίστανται τὰ πάνδεινα ἀπὸ τοὺς Τούρκους, ἀλλὰ μὲ αἷμα καὶ θυσίες διατηροῦν τὴν Πίστη τους στὸν Χριστό. Ἄν τέτοια μαρτύρια εἶχαν ὑποστῆ μόνο γιὰ δέκα χρόνια οἱ Χριστιανοὶ τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης, θὰ εἶχαν ἀλλαξοπιστήσῃ ὅλοι. Ὁ Ὀρθόδοξος Ἑλληνισμὸς ἐπιβιώνει, διότι ἀγαπᾷ μὲν τὴν γνώση, δὲν τὴν κάνει ὅμως αὐτοσκοπὸ μὲ τίμημα τὴν ἀπώλεια τῆς ἐθνοθησκευτικῆς τοῦ ταυτότητος. Αὐτὰ διδάσκει ὁ Κύριλλος Λούκαρις, ὃχι μόνο στοὺς Ἕλληνες τῆς ἐποχῆς του, ἀλλὰ καὶ στοὺς σημερινούς. Διαβάζοντας τὰ κείμενά του κατανοοῦμε ὅτι αὐτὸ τὸ Ἔθνος ἀντιμετωπίζει ὅλες τὶς δυσκολίες καὶ ἐπιβιώνει, διότι διαφυλάσσει τὴν Ὀρθόδοξη Χριστιανικὴ Πίστη καὶ τὴ διαχρονικὴ ἑλληνικὴ συνείδηση καὶ διότι γνωρίζει νὰ ἐκτιμᾷ τὴ σοφία τοῦ Σταυροῦ περισσότερο ἀπὸ τὴ σοφία τοῦ κόσμου.

Πρὶν ἀπὸ τετρακόσια ἀκριβῶς ἔτη, εὕρισκόμενος τότε προσωρινά στὴ Μολδαβία, ὁ ἐθνομάρτυς Ἱεράρχης Κύριλλος Λούκαρις κατέγραψε καὶ ἐπιβεβαίωσε τὴ συνέχεια τοῦ Ἑλληνισμοῦ δίδοντας σοφὰ διδάγματα στοὺς καλοπροαίρετους καὶ ἑλληνορθόδοξη μαρτυρία στοὺς ἀμφισβητήτες τοῦ τότε καὶ τοῦ σήμερα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Κωνσταντίνου Σκουτέρη: Κείμενα τοῦ Νέου Ἑλληνισμοῦ, Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, Ἀθήνα 1971.

Γιώργου Καραμπελιᾶ: 1821- Ἡ Παλιγγενεσία. Ἐναλλακτικὲς Ἐκδόσεις. Ἀθήνα 2015.

Ἄρθρο μου στὴν ΠΕΙΡΑΪΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ, Τεύχος Φεβρουαρίου 2016

Πηγή: www.antibaro.gr/